

**UCHWAŁA NR XXXIII/713/21
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 25 marca 2021 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020” za 2020 rok

Na podstawie art. 18 ust 1 w związku z art. 7 ust 1 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r. poz. 713 z późn. zm.), art. 4 ust 1 pkt 2, w związku z art. 12 pkt 4 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020r. poz. 920), w wykonaniu uchwały nr XLV/848/17 z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie przyjęcia Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020.

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2020 roku „Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

Sprawozdanie z realizacji Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020 za 2020 rok

Uchwała nr XLV/848/17 Rady Miasta Katowice z dnia 27 lipca 2017r.
w sprawie przyjęcia Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego
w mieście Katowice na lata 2017-2020.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

str. 3

ROZDZIAŁ I

Promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym str. 3

ROZDZIAŁ II

Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego str. 8

ROZDZIAŁ III

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi str. 12

ROZDZIAŁ IV

**Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom
i nauczycielom str. 17**

ROZDZIAŁ V

**Źródła finansowania Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice
na lata 2017-2020 str. 25**

WSTĘP

Strategia Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2017-2020 została opracowana jako odrębny dokument na podstawie propozycji przedstawicieli różnych podmiotów i instytucji działających w obszarze zdrowia psychicznego na terenie Miasta. Działania wynikające z wyżej wymienionego programu tworzą system wszechstronnej pomocy dla wielu grup odbiorców, na różnych etapach zagrożenia problemami zaburzeń psychicznych i stanowią kontynuację działań realizowanych w poprzednich latach. Obejmują one dzieci i młodzież, osoby uzależnione i ich rodziny, osoby doświadczające przemocy domowej, osoby bezrobotne, które często są zagrożone alkoholizmem.

Zadania wynikające ze Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego dla miasta Katowice na lata 2017-2020 prowadzone są przez szereg podmiotów. Wśród realizatorów znajdują się zarówno jednostki budżetowe miasta, jak również organizacje pozarządowe i indywidualni wykonawcy. Taki system skutkuje wszechstronnością i skutecznością podejmowanych działań.

ROZDZIAŁ I

PROMOCJA ZDROWIA PSYCHICZNEGO I ZAPOBIEGANIA ZABURZENIOM PSYCHICZNYM.

Celem strategicznym realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wynikającym z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, zintegrowanej i dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku społecznym, rodzinnym i zawodowym. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje następujące działania służące poprawie jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi:

- poradnictwo specjalistyczne,
- poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone jest przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych),
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne) świadczone przez konsultantów Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne) świadczone przez wykonawców, z którymi zawarto stosowne umowy.

Zadania zrealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2020 roku:

- 1. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego oraz promocja zdrowego stylu życia.**

Działania:

- a) poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta świadczone w ramach systemu pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom stanowiącego część Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Poradnictwo specjalistyczne w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta Katowice, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone było przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych). Poradnictwo specjalistyczne obejmowało również problematykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku 2020 udzielono konsultacji w zakresie zdrowia psychicznego dla 235 osób.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba udzielonych konsultacji w ramach pomocy osobom i rodzinom w zakresie zdrowia psychicznego (ilość osób)	381	235

Z poradnictwa specjalistycznego skorzystały osoby, które przeżywają trudności związane ze stanem zdrowia psychicznego swojego lub/i członka rodziny lub wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo specjalistyczne świadczone jest anonimowo, bez względu na posiadany dochód. Kierując się wytycznymi o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 działania w tym zakresie prowadzone były w formie porad telefonicznych (z wyłączeniem sytuacji wymagających pilnej interwencji. Liczba udzielonych konsultacji jest adekwatna do ogólnej liczby klientów CRS.

- b) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w środowisku skierowanych do osób, które ze względu na stan zdrowia fizycznego lub psychicznego nie są w stanie uczęszczać do Środowiskowego Domu Samopomocy, a nie wymagają leczenia szpitalnego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były w środowisku zamieszkania osobom ze zdiagnozowanymi zaburzeniami (na podstawie zaświadczenia lekarskiego) tj. w szczególności:

- chorym psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne),
- upośledzonym umysłowo,
- wykazującym inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Taka forma usług, pozwala na odejście od instytucjonalnej pomocy osobom chorym psychicznie. Usługi w miejscu zamieszkania ułatwiają budowanie systemu wsparcia społecznego dla osób chorych, dają możliwość lepszego poznania ich warunków życiowych, sytuacji rodzinnej, a przez to skutecznego ich wspierania. Usługami specjalistycznymi objęto również dzieci z autyzmem. Usługi specjalistyczne (psychologiczne) świadczone były przez specjalistów Centrum Rehabilitacji Społecznej oraz przez wykonawców, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy (usługi pielęgnacyjne).

W roku 2020 specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczyło Konsorcjum: Agencja Opiekuńczo-Medyczna i Handlowa Sp. z o.o. oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Osób Niepełnosprawnych oraz Im Samym „CONVIVERE”, 40-126 Katowice, ul. Okrzei 6/16.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (psychologicznymi)	102	101
2.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (pielęgnacyjnymi)	9	9

Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić. W wyjątkowych przypadkach usługi specjalistyczne świadczone były dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi.

Pomoc w tej formie dostosowana jest do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi. Z uwagi na wprowadzenie szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo klientów, usługi okresowo prowadzone były w formie porad telefonicznych. Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi utrzymuje się na podobnym poziomie.

Zadania zrealizowane przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta w Katowicach w 2020 roku:

2. Rozpowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Działania:

- a) opracowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia psychicznego i ich rozpowszechnienie wśród mieszkańców Katowic,

W 2020 roku rozpowszechniano przygotowaną w roku wcześniejszym broszurę (format 21cmx21cm, 16 stron) pt. „Informator o miejscach pomocy dla osób z problemami z zakresu zdrowia psychicznego” – jego treść została przygotowana we współpracy z MOPS w Katowicach. Broszura zawiera dane kontaktowe wszystkich placówek w Katowicach i niektórych w innych miastach, do których można udać się o pomoc w różnego typu problemach z zakresu zdrowia psychicznego.

Informator został przygotowany w formie broszury, a nie ulotki, tak by jego treść była bardziej czytelna dla osób starszych.

Informator został zamówiony w nakładzie 2000 sztuk i był rozprowadzany m.in. w budynkach Urzędu Miasta Katowice oraz jednostkach miejskich, a także wśród podmiotów leczniczych i organizacji pozarządowych współpracujących z miastem Katowice.

Treść informatora jest również udostępniona na stronie internetowej Urzędu Miasta Katowice.

- b) działania z zakresu edukacji zdrowotnej skierowane na zapobieganie chorobom psychicznym w różnych grupach odbiorców.

W 2020 roku z uwagi na ogłoszony stan epidemii i związane z nim zamknięcie szkół nie udało się zrealizować programu pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce” w katowickich szkołach podstawowych, który w ubiegłych latach prowadzony był na zlecenie Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice przez Ośrodek Metis z siedzibą w Katowicach przy ul. Drozdów 17 i 21.

3. Działalność Środowiskowych Domów Samopomocy oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta Katowice funkcjonują obecnie 4 Środowiskowe Domy Samopomocy, które zapewniają łącznie 113 miejsc, prowadzonych przez:

Lp.	Nazwa i adres Środowiskowego Domu Samopomocy	Podmiot prowadzący	Prowadzone grupy	Liczba miejsc
1	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Tysiąclecia 41 w Katowicach	Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychicznie i Ich Rodzin „PRZYSTAŃ”	- grupa osób z przeważającymi objawami depresyjnymi, - grupa osób z przewagą objawów psychotycznych wytwórczych.	34
2	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Gliwicka 74a w Katowicach	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Osób Niepełnosprawnych oraz Im Samym „CONVIVERE”	- dla osób z upośledzeniem umysłowym - prowadzone są trzy grupy osób - podział grup wynika ze stopnia upośledzenia oraz stopnia socjalizacji, możliwości psychicznych i fizycznych	25
3	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Oswobodzenia 92 w Katowicach	Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”	- grupa osób chorujących na schizofrenię lub inne zaburzenia schizofrenopodobne oraz afektywne, - grupa osób z obniżoną sprawnością intelektualną ze współistniejącymi zaburzeniami o charakterze psychopatycznym.	34
4.	Środowiskowy Dom Samopomocy ul. Brata Alberta 4	Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek św. Jacka	- dla osób z upośledzeniem umysłowym - prowadzone są cztery grupy osób - podział grup wynika ze stopnia upośledzenia oraz stopnia socjalizacji, możliwości psychicznych i fizycznych	20

ŚDŚ są placówkami pobytu dziennego przeznaczone dla osób, które z powodu swojej niepełnosprawności mają poważne problemy w życiu codziennym. ŚDS działały 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym: przez 6 godzin dziennie były prowadzone zajęcia z uczestnikami.

Zgodnie z rozporządzeniem Środowiskowe Domy Samopomocy prowadziły w swoich placówkach m.in.:

- trening funkcjonowania w życiu codziennym,

- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego, który ma na celu podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do jak najbardziej samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Warsztaty Terapii Zajęciowej stanowią wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki stwarzające osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku.

Na terenie miasta Katowice działa obecnie 7 Warsztatów Terapii Zajęciowej, które zapewniają łącznie 225 miejsc, prowadzonych przez:

- Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”, ul. Oswobodzenia 92
- Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej, im. ST. Kostki - ul. Ociepki 8a
- Stowarzyszenie Na Rzecz Niepełnosprawnych SPES, ul. Panewnicka 463
- Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Katowicach – Giszowcu, ul. Wojciecha 23
- Stowarzysze Wspierania Działań Twórczych UNIKAT, ul. Kotlarza 10b
- Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Akcent”, ul. Rataja 14.
- Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria”, ul. Francuska 29.

Są one placówkami pobytu dziennego. Czas trwania zajęć w Warsztacie wynosi nie więcej niż 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo. Zajęcia prowadzone są zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii, przygotowanym dla każdego uczestnika przez Radę Programową Warsztatu.

Lp.	NAZWA WARSZTATU	Liczba miejsc w WTZ
1	WTZ „PROMYK” – Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej, im. St. Kostki	40
2	WTZ „Ad Vitam Dignam”	35
3	WTZ SPES	35
4	WTZ Polskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z U.U.	30
5	WTZ Stowarzyszenia Wspomagania Rozwoju i Twórczości Osób Niepełnosprawnych UNIKAT	35
6	WTZ Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Akcent”	30
7	WTZ Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria”,	20

Realizatorzy: Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

ROZDZIAŁ II

UPOWSZECHNIENIE ZRÓŻNICOWANYCH FORM POMOCY I OPARCIA SPOŁECZNEGO.

Zadania:

1. Aktualizacja poszerzenie, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.

Działania:

- a) wspieranie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin w środowisku zamieszkania poprzez:
 - pracę socjalną,
 - poradnictwo specjalistyczne,
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze (pielęgnacyjne),
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne).

Praca socjalna nakierowana jest na rozeznanie problemów dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi, motywowanie do poddania się badaniom diagnostycznym w Poradni Zdrowia Psychicznego, a w razie potrzeby leczenia, wspieranie osoby i rodziny oraz pomoc we wzmacnianiu lub odzyskaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie i tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. Prowadzona jest przez pracowników socjalnych Terenowych Punktów Pomocy Społecznej we współpracy z konsultantami ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin objętych wsparciem	495	364

Pracą socjalną objęta jest każda osoba korzystająca ze wsparcia Centrum Rehabilitacji Społecznej. Podejmowanie pracy socjalnej przyczynia się do wzmacniania lub odzyskiwania zdolności osób z zaburzeniami psychicznymi do funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie oraz tworzenia warunków sprzyjających prawidłowemu pełnieniu ról społecznych. W stosunku do roku ubiegłego w roku 2020 zmalała liczba osób wymagających tej formy wsparcia. Powodem zmniejszenia ilości klientów było ograniczenie bezpośrednich kontaktów, z uwagi na wprowadzenie szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin w zakresie zdrowia psychicznego dla mieszkańców miasta, zarówno dla chorych, jak i ich rodzin prowadzone jest przez konsultantów ds. zaburzeń psychicznych Centrum Rehabilitacji Społecznej (psychologów, lekarzy psychiatrów, pracowników socjalnych). Poradnictwo specjalistyczne obejmuje również problematykę uzależnień u osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba udzielonych konsultacji w ramach pomocy osobom i rodzinom w zakresie zdrowia psychicznego (ilość osób)	381	253

Z poradnictwa specjalistycznego skorzystały osoby będące zarówno klientami MOPS jak i mieszkańcami Katowic nie objętymi wsparciem instytucjonalnym. Liczba osób, którym udzielono konsultacji zmalała w stosunku do roku ubiegłego z uwagi na wprowadzenie szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychologiczne) świadczone były przez Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego (jednostkę organizacyjną Ośrodka). W ramach usług specjalistycznych w roku 2020 udzielono wsparcia **101** osobom, w tym pomocą tą objęto również niepełnosprawne dzieci, w szczególności dzieci z autyzmem i pokrewnymi zaburzeniami rozwoju.

Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych (pielęgniacyjnych) polega w głównej mierze na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia osób z zaburzeniami psychicznymi, wymaga odpowiedniego (specjalistycznego) przygotowania opiekunów do świadczenia tego typu usług. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są przez wykonawców, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy. W 2020 roku realizatorem usług było konsorcjum: Agencja Opiekuńczo-Medyczna i Handlowa Sp. z o.o. oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Osób Niepełnosprawnych oraz Im Samym „CONVIVERE” 40-126 Katowice, ul. Okrzei 6/16.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (psychologicznymi)	102	101
2.	Liczba osób objętych usługami specjalistycznymi (pielęgniacyjnymi)	9	9

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi kształtowała się na poziomie lat ubiegłych.

- b) wspieranie finansowe samopomocowych projektów służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez prowadzenie grupy wsparcia, prowadzenie pracowni rozwoju twórczego

Klienci Centrum Rehabilitacji Społecznej mieli możliwość udziału w zajęciach pracowni terapii zajęciowej „Twórcy sztuki” realizowanej w ramach projektu autorskiego terapeutki zajęciowej. W zajęciach pracowni terapii zajęciowej „Twórcy sztuki” uczestniczyło 10 osób. Celem głównym Pracowni było stworzenie warunków do autokreacji i samorealizacji osób zaburzonych psychicznie. Zajęcia pracowni pełnią jednocześnie funkcję grupy samopomocowej, której celem było zwiększenie umiejętności i kompetencji społecznych

uczestników oraz udzielanie indywidualnego wsparcia w bieżących problemach i sytuacjach życiowych.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba osób korzystających z projektów samopomocowych	12	10

Praca z klientem w ramach pracowni terapii zajęciowej ukierunkowana była m.in. na rozwój zainteresowań, możliwości i umiejętności artystycznych, pozytywne i twórcze odreagowanie, a także na kształtowanie umiejętności współpracy i działania w grupie. Liczba osób korzystających z tej formy pomocy jest adekwatna do roku ubiegłego.

- c) zapewnienie ciągłości wsparcia finansowego projektom pozarządowym realizującym takie formy oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają działania ciągłego poprzez organizację i finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, finansowanie usług świadczonych przez Środowiskowe Domy Samopomocy.

Środowiskowe Domy Samopomocy przeznaczone są do prowadzenia rehabilitacji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz upośledzonych umysłowo. Celem rehabilitacji jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Cel ten jest osiąganym m.in. poprzez psychoterapię, terapię zajęciową, działania w zakresie przygotowania do pracy osób z zaburzeniami psychicznymi, jak i pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. W okresie sprawozdawczym klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystali z usług proponowanych przez Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone przez wykonawców, którzy otrzymują dotację celową na podstawie umowy zawartej z Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice.

- d) zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi poprzez świadczenie usług specjalistycznych; interwencja kryzysowa, poradnictwo specjalistyczne, prowadzenie szkoleń dla pracowników socjalnych, tworzenie i realizacja programów pracy socjalnej i terapeutycznej z osobami z zaburzeniami psychicznymi, szkolenie praktykantów.

Klienci CRS od wielu lat korzystają z różnych form pomocy, w tym z usług specjalistycznych świadczonych w środowisku zamieszkania, konsultacji, jak i programów realizowanych przez jednostkę zarówno w ramach środków własnych.

- e) współpraca z organizacjami pozarządowymi w podejmowaniu działań zmierzających do eliminowania ograniczeń związanych z funkcjonowaniem społecznym osoby zaburzonej psychicznie oraz jej społecznemu wykluczeniu.

W trakcie prowadzenia działań wspierających osoby z zaburzeniami psychicznymi podjęto współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Katowice tj.:

- Śląskim Stowarzyszeniem „AD VITAM DIGNAM”,

- Stowarzyszeniem Działającym na Rzecz Osób Chorych Psychiczenie i Ich Rodzin "PRZYSTAŃ",

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę w zakresie eliminowania ograniczeń związanych z funkcjonowaniem społecznym osoby zaburzonej psychicznie oraz jej społecznemu wykluczeniu	2	2

Środowiskowy system oparcia społecznego stanowi zorganizowaną działalność osób i instytucji, które są zobowiązane do udzielania pomocy osobom cierpiącym na zaburzenia psychiczne. Pomoc ta obejmuje zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwijanie potencjalnych umiejętności bez niepotrzebnego izolowania klienta od środowiska. Dlatego też istotnym jest współpraca instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie miasta Katowice, wykorzystujących i uzupełniających swój potencjał do wspierania osób zaburzonych psychicznie.

2. Podniesienie świadomości społecznej w rozumieniu problemów osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi.

Działania :

- włączenie społeczności lokalnej, instytucji i organizacji do programu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom realizowanego w ramach Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- udostępnianie informacji o miejscach i formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin (ulotki, strona internetowa MOPS),
- szkolenia dla pracowników socjalnych.

Informacje dot. systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin znajdują się na stronie internetowej MOPS w zakładkach „Pomoc dla osób zaburzonych psychicznie”, „Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy” oraz „Pomoc dla osób i rodzin z problemem alkoholowym”. Rozprowadzone zostały również informatory o miejscach pomocy dla osób z problemami w zakresie zdrowia psychicznego wydane przez Miasto Katowice, a także ulotki informujące o formach pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin wydane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Z uwagi na wprowadzenie szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 zrezygnowano z prowadzenia szkoleń grupowych.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba przeszkolonych pracowników MOPS w zakresie rozwiązywania problemów osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi	56	0

Ocena poszczególnych elementów strategii wskazuje na to, iż działania służące poprawie jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej stanowią skuteczny instrument wspierania osób przewlekłe chorujących psychicznie i ich rodzin.

Celem pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi jest nie tylko zmniejszenie lub eliminacja objawów choroby, ale także usprawnienie ich funkcjonowania w życiu codziennym i relacjach społecznych oraz przywrócenie lub podtrzymanie pełnionych ról społecznych. Ważnym elementem wsparcia osób chorych psychicznie są specjalistyczne usługi opiekuńcze, tworzenie sieci z innymi organizacjami środowiskowymi, a także poradnictwo specjalistyczne. Szkolenia pracowników MOPS w zakresie pracy socjalnej na rzecz osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym sprawiają, że działania w zakresie oparcia społecznego i rehabilitacji społecznej na rzecz klienta stają się bardziej efektywne.

W nawiązaniu do powyższego podsumowania rekomenduje się realizację w 2021 roku zadań wynikających ze „Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020”. W nowym okresie projektowania należy zwiększyć rozpropagowanie usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Zalety usług na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i ich możliwości warto jak najszerszego rozpropagowania w środowiskach zaangażowanych w leczenie, wsparcie i rehabilitację osób chorych psychicznie podczas prowadzenia przez pracowników Centrum Rehabilitacji Społecznej bieżących działań wspierających.

Realizator: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

ROZDZIAŁ III

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.

Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach w ramach „Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020” realizował w 2020 roku zadania w zakresie aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania były ukierunkowane na zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej poprzez zastosowanie usług i instrumentów rynku pracy wspierających tę grupę osób w wejściu lub powrocie na rynek pracy.

W okresie sprawozdawczym planowano zadania ukierunkowane na zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizację poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi oraz prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Sytuacja epidemiczna w kraju oraz konieczność ograniczeń w zakresie wizyt osób bezrobotnych w urzędzie miała znaczący wpływ na stopień wykonania planowanych zadań i przedsięwzięć w ramach aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

1. Zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Powyższe zadanie realizowane było poprzez następujące działania:

- a) Poradnictwo zawodowe, w tym:
 - świadczenie indywidualnych porad zawodowych, podczas których możliwe było uzyskanie pomocy w dokonaniu bilansu indywidualnych możliwości i kompetencji zawodowych oraz osobowościowych, a także ustalić poziom motywacji do podjęcia pracy,
 - udzielanie informacji zawodowych w celu zapoznania uczestnika Programu z aktualną sytuacją na lokalnym rynku,
 - przedstawienie oferty edukacyjnej na lokalnym rynku,
 - ustalenie zasadności skierowania na szkolenie zawodowe,
- b) Pomoc w zakresie poszukiwaniu pracy, w tym:
 - przygotowanie osób niepełnosprawnych do prawidłowego sporządzania dokumentów aplikacyjnych oraz udziału w rozmowach kwalifikacyjnych z potencjalnymi pracodawcami,
 - umożliwienie poznania technik aktywnego poszukiwania pracy,
 - ukierunkowanie do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia.
- c) Pośrednictwo pracy, w tym:
 - udzielanie osobom niepełnosprawnym pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia, a pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych; informacje uzyskane w ramach usług poradnictwa zawodowego i pomocy w zakresie aktywnego poszukiwania pracy dotyczące indywidualnych kompetencji zawodowych oraz oczekiwań względem przyszłej pracy umożliwiły doradcom klienta dopasowanie ofert pracy do możliwości osoby niepełnosprawnej, w tym z zaburzeniami psychicznymi,
 - upowszechnianie ofert pracy dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach było zarejestrowanych ogółem 2232 osób niepełnosprawne (w tym 95 kobiet), z tego:

- 191 osób bezrobotnych (w tym 85 kobiet)
- 41 osób poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu (w tym 10 kobiet).

Ogólna liczba zarejestrowanych osób	232
Liczba osób z orzeczoną jednostką chorobową „ choroby psychiczne”, w tym:	38
- liczba bezrobotnych	33
- poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu	5

Spośród ogólnej liczby 232 zarejestrowanych, 38 osób stanowiły osoby z orzeczoną jednostką chorobową „ choroby psychiczne” (w tym 33 – bezrobotne i 5 – poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu).

Liczba osób z orzeczoną jednostką chorobową „ choroby psychiczne”, ze względu na stopień niepełnosprawności:	38
- lekki stopień niepełnosprawności	14
- umiarkowany stopień niepełnosprawności	22
- znaczny stopień niepełnosprawności	2

W grupie 38 osób, 22 osób posiadały umiarkowany stopień niepełnosprawności, 14 osób – lekki, natomiast -2 osoby – znaczny.

Osoby z orzeczoną jednostką chorobową „ choroby psychiczne” objęto pomocą w ramach realizacji zadań w zakresie aktywizacji zawodowej w ramach „ Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020”.

W 2020 roku z ogólnej liczby 38 uczestników programu, 7 osób wymagało indywidualnego wsparcia doradczego w ramach poradnictwa zawodowego /zadanie 1a/, 2 osobom udzielono pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy /zadanie 1b/.

Osobom objętym pomocą w zakresie aktywizacji zawodowej zostały przedstawione propozycje pracy zgodnie z kwalifikacjami lub doświadczeniem zawodowym oraz kryteriami kwalifikacyjnych podanymi w ofercie przez pracodawców /zadanie 1c/.

Forma udzielonej pomocy	Liczba osób
Poradnictwo zawodowe	7 osób
Pomoc w zakresie poszukiwaniu pracy	2 osoby
Pośrednictwo pracy	20 osób

Realizując w okresie sprawozdawczym zadania w zakresie aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach „ Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020” grupie 9 osób udzielono kompleksowej pomocy z zakresu poradnictwa zawodowego i aktywnego poszukiwania pracy.

Z ogólnej liczby 38 osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne” - 20 osobom przedstawiono 59 propozycji pracy, także w ramach subsydiowanych miejsc pracy. Propozycje pracy przedstawiane były zgodnie z określonym Indywidualnym Planem Działania, kwalifikacjami i doświadczeniem zawodowym uczestników programu. Oferty pracy dostosowane były do potrzeb i możliwości zdrowotnych zarejestrowanych osób.

Możliwość realizacji planowanych działań w ramach aktywizacji zawodowej uczestników programu uwarunkowana była sytuacją epidemiczną w kraju i zalecanymi obostrzeniami w zakresie mobilności osób bezrobotnych.

W wyniku podjętych działań pomocowych skierowanych do uczestników programu w 2020r. - 14 osób podjęło zatrudnienie.

2. Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.

Powyższe zadanie realizowane było w 2019 roku poprzez następujące działania:

- a) wyselekcjonowanie z bazy pracodawców pozostającej w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy podmiotów zainteresowanych ewentualnym zatrudnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi,
- b) pozyskanie do współpracy nowych partnerów zainteresowanych ewentualnym zatrudnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi,
- c) organizacja spotkań informacyjno-szkoleniowych z potencjalnymi pracodawcami na temat możliwości zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach zadania 2 podjęto następujące działania na rzecz zwiększania dostępności rehabilitacji zawodowej wśród osób z zaburzeniami psychicznymi:

- do momentu ogłoszenia pandemii na terenie kraju i w związku z tym - braku możliwości organizacji giełd pracy w siedzibie urzędu - organizowano cykliczne spotkania w siedzibie urzędu pracy z pracodawcami z chronionego, jak i otwartego rynku pracy, podczas których osoby niepełnosprawne, w tym z problemami w zakresie zaburzeń psychicznych miały możliwość zaprezentowania swojej kandydatury oraz zapoznania się z charakterem oraz specyfiką pracy na różnych stanowiskach pracy.
- zorganizowano Targi Pracy, które odbyły się w październiku 2020 r. i skierowane były do wszystkich osób zainteresowanych uzyskaniem zatrudnienia, w tym uczestników opisywanej grupy, podczas którym zostały przedstawione oferty pracy przez pracodawców z terenu Katowic zaproszonych do udziału w Targach .

W 2020 roku w ramach akcji informacyjnej promującej wśród pracodawców ideę zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi:

- utrzymywano kontakt z 7 pracodawcami pozostającymi w bazie urzędu, zainteresowanymi ewentualnym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych cierpiących na zaburzenia psychiczne,
- pozyskano do współpracy 9 nowych pracodawców, którzy złożyli oferty pracy z przeznaczeniem dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w tym również dla osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”.
- z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju i konieczność dostosowania się do zalecanego reżimu sanitarnego nie zorganizowano spotkania dla pracodawców z otwartego i chronionego rynku pracy spotkanie w celu zaprezentowania form aktywizacji zawodowej osób zarejestrowanych w urzędzie pracy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wskaźniki monitorowania powyższych zadań:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, które zostały objęte pomocą w zakresie aktywizacji zawodowej,	W ogólnej liczbie 214 zarejestrowanych niepełnosprawnych, 29 osób miało orzeczoną jednostkę chorobową „choroby psychiczne” (w tym 28 bezrobotnych i 1 osoba poszukująca pracy i nie pozostająca w zatrudnieniu)	Spośród ogólnej liczby 232 zarejestrowanych niepełnosprawnych, 38 osób stanowiły osoby z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne” pomocą w zakresie aktywizacji zawodowej objęto 20 osób.
2	Liczba nawiązanych kontaktów z pracodawcami oferującymi wolne miejsca pracy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego,	Z 9 pracodawcami (pozostającymi w bazie urzędu) zainteresowanymi ewentualnym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych cierpiących na zaburzenia psychiczne utrzymywano stały kontakt . W okresie sprawozdawczym nie pozyskano do współpracy nowych pracodawców , z uwagi na brak zainteresowania z ich strony zatrudnieniem osób z opisywanej grupy.	Utrzymywano kontakt z 7 pracodawcami pozostającymi w bazie urzędu, zainteresowanymi ewentualnym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych cierpiących na zaburzenia psychiczne, Pozyskano do współpracy 9 nowych pracodawców, którzy złożyli oferty pracy z przeznaczeniem dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w tym również dla osób z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”.
3	Liczba zorganizowanych spotkań informacyjno-szkoleniowych promujących wśród pracodawców z lokalnego rynku pracy ideę zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi	Zorganizowano 1 spotkanie z pracodawcami lokalnego rynku pracy w celu zaprezentowania forma wsparcia ze strony urzędu przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	0 Z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju i konieczność dostosowania się do zalecanego reżimu sanitarnego nie zorganizowano spotkania dla pracodawców z otwartego i chronionego rynku pracy spotkanie w celu zaprezentowania form aktywizacji zawodowej osób zarejestrowanych w urzędzie pracy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Realizacja w okresie sprawozdawczym zadań ujętych w „Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020, w 2020r była bezkosztowa (źródło finansowania: w ramach bieżącej działalności PUP- Katowice).

Realizator: Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach.

ROZDZIAŁ IV
UDZIELANIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEGO UCZNIOM, RODZICOM
I NAUCZYCIELOM.

Zadania:

1. **Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne poprzez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzinom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.**

Działania:

- a) **działalność poradni psychologiczno-pedagogicznych na terenie miasta Katowice w 2020 roku:**

Na terenie miasta Katowice funkcjonują publiczne poradnie:

Lp.	Poradnia/Placówka	Adres	Telefon	Dzielnica
1	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 1	ul. Rataja 14 40-837 Katowice	(32) 254-23-12	oś. Witosa
2	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 2	ul. Łętowskiego 6a 40-648 Katowice	(32) 252-79-59	Ligota
3	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 3	ul. Szopienicka 58 40-423 Katowice	(32) 255-70-51	Janów
4	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 5	ul. Okrzei 4 40-126 Katowice	(32) 203-54-46	Koszutka
5	Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	ul. Sokolska 26 40-086 Katowice	(32) 259-95-83 (32) 259-95-86	Śródmieście
6	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna	ul. Okrzei 4 40-126 Katowice	(32) 258-35-12	Koszutka

Do zadań poradni, zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych należy:

- diagnozowanie dzieci i młodzieży,
- udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzinom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych,
- organizowanie i prowadzenie wspomaganie przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne przeprowadzają pełną diagnozę dzieci i młodzieży, w zakres której wchodzi:

Badania psychologiczne i pedagogiczne:

- gotowości szkolnej,
- możliwości i umiejętności,
- zaburzeń rozwojowych,
- przyczyn niepowodzeń szkolnych,
- specyficznych trudności w uczeniu się (dysleksja, dyskalkulia),
- zachowań dysfunkcyjnych, trudności wychowawczych,
- predyspozycji, zdolności i zainteresowań (wybór kierunku kształcenia i zawodu).

Badania logopedyczne – zaburzenia mowy:

- obserwacje na terenie placówek,
- diagnozowanie na potrzeby zespołów orzekających,
- wydawanie opinii i orzeczeń.

b) zadania Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Katowicach

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna jako ośrodek koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczym prowadzi dla dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością, zamieszkałych w mieście Katowice zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju w ramach kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za Życiem”.

Do zadań ośrodka należy:

- udzielanie rodzicom specjalistycznej informacji dotyczącej problemów rozwojowych dziecka,
- wskazywanie właściwych dla dziecka i jego rodziny form kompleksowej, specjalistycznej pomocy, w szczególności rehabilitacyjnej, fizjoterapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej,
- wskazywanie jednostek udzielających specjalistycznej pomocy dzieciom,
- organizowanie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz w zależności od potrzeb dziecka dodatkowych usług terapeutów, fizjoterapeutów, psychologów, pedagogów, logopedów i innych specjalistów,
- koordynowanie korzystania z usług specjalistów dostępnych na obszarze Miasta.

Dzięki programowi „Za życiem” dziecko może mieć nawet 5 godzin dodatkowych zajęć wspomagających w tygodniu. **Program skierowany jest do dzieci** od momentu wykrycia niepełnosprawności lub zagrożenia niepełnosprawnością do czasu podjęcia nauki szkolnej, **ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia.**

Rekrutacja jest prowadzona w sposób ciągły w czasie trwania Programu tj. do 31 grudnia 2021r. Aby zapisać dziecko na zajęcia należy skontaktować się ze Specjalistyczną Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. To jej pracownicy kwalifikują dzieci do zajęć, określają ich rodzaj oraz częstotliwość.

W ramach Programu w Katowicach realizowane są następujące zajęcia: indywidualna terapia integracji sensorycznej, indywidualna terapia surdopedagogiczna, indywidualna terapia logopedyczna, indywidualna terapia psychologiczna, indywidualna terapia pedagogiczna, indywidualna terapia tyflopedagogiczna, fizjoterapia.

Pomimo trwającej pandemii, w 2020r. udało się zrealizować bezpłatne, dodatkowe zajęcia wspomagające - dla dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością - w zakresie terapii surdopedagogicznej, tyflopedagogicznej, logopedycznej, psychologicznej oraz pedagogicznej, realizowane w ramach programu „Za życiem”.

c) działalność Specjalistycznej Poradni Rodzinnej na terenie Miasta Katowice

Placówką, która w szczególny sposób uczestniczy w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem społecznym jest Specjalistyczna Poradnia Rodzinna.

Do jej zadań należy m.in.:

- zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
- zapobieganie przemocy w rodzinie, wyrównywanie szans życiowych u dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych,
- wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,
- udzielanie pomocy rodzinie w dostosowaniu metod wychowawczych i edukacyjnych do możliwości i indywidualnych potrzeb psychofizycznych dziecka,
- terapia rodzin,
- terapia indywidualna zaburzeń emocjonalnych,
- zaburzeń zachowania,
- zaburzeń odżywiania dzieci i młodzieży,
- terapia indywidualna dla opiekunów i wychowawców oraz osób zaangażowanych na rzecz dziecka i rodziny,
- terapia ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

Poradnia realizuje zadania przez:

- działalność profilaktyczną,
- działalność terapeutyczną,
- poradnictwo,
- konsultacje,
- prowadzenie mediacji,
- interwencję kryzysową,
- diagnozowanie,
- opiniowanie,
- prowadzenie grup wsparcia,
- działalność informacyjno-szkoleniową.

Najczęściej zgłaszane w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej problemy obejmują:

- przemoc w rodzinie - często przyczyną zgłoszenia do poradni jest złe zachowanie dziecka,
- przemoc płynąca z sytuacji rozwodowych - konflikty rodziców, które skutkują jako konflikt lojalności dzieci wobec rodziców, odrzucenie przez rodziców, osłabienie więzi rodzinnych, wyalienowanie się dziecka,
- agresja dzieci i przemoc wobec rówieśników w szkole,

- przemoc jednego rodzica wobec drugiego zarówno psychiczna jak i fizyczna - najczęściej ofiarami są kobiety,
- przemoc seksualna rodziców lub innych członków rodziny wobec dzieci,
- przemoc wynikająca z zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci, której skutkiem jest autoagresja/zaburzenia jedzenia, okaleczanie się, próby samobójcze/zaburzenia emocjonalne, zaburzeniami zachowania,
- agresja i przemoc nauczycieli, wychowawców i opiekunów wobec dzieci.

Z inicjatywy Specjalistycznej Poradni Rodzinnej na terenie Poradni odbywają się comiesięczne superwizje dla pedagogów i psychologów z katowickich szkół podstawowych. Celem tych spotkań jest wymiana doświadczeń oraz wielospecjalistyczna i fachowa pomoc uczniom. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna posiada Certyfikat Placówki Chroniącej Dziecko Przed Krzywdzeniem i z roku rok spełnia określone kryteria aby ww. Certyfikat był placówce przyznawany.

Ponadto Poradnia prowadzi ścisłą współpracę z Policją, sądami i MOPS, mająca na celu przeciwdziałanie przemocy, a także działania mające na celu wsparcie psychologiczne, psychoedukacyjne pracowników ww. instytucji.

2. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Działania:

a) We wszystkich samorządowych szkołach i przedszkolach oraz Pałacu Młodzieży im. prof. A. Kamińskiego w Katowicach utworzono stanowiska psychologa lub pedagoga w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

b) zadania poradni psychologiczno-pedagogicznych w Katowicach

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne realizują zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkoli, szkół i placówek, w ramach której prowadzą:

- konsultacje indywidualne dla rodziców; warsztaty, prelekcje, spotkania informacyjno-szkoleniowe dla rodziców - na terenie placówek,
- stałą współpracę z psychologami, pedagogami i logopedami przedszkolnym oraz szkolnymi,
- poradnictwo dla nauczycieli na terenie placówek i na terenie poradni,
- pomoc w rozwiązywaniu doraźnych problemów, podejmowanie działań interwencyjnych na zapotrzebowanie placówek,
- udział w radach pedagogicznych placówek - prelekcje i warsztaty dla rad pedagogicznych,
- zajęcia dla grup przedszkolnych i klas: zajęcia integracyjne, zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowego trybu życia, zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym, zajęcia przygotowujące uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne uruchamiają również działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych, w szczególności w sytuacjach związanych ze zgłoszonymi z rejonowych placówek: próbami samobójczymi, samobójstwami, śmiercią ucznia lub pracownika szkoły z innych przyczyn. Takie sytuacje w okresie ostatniego roku miały miejsce kilkakrotnie.

Interwencje odbywały się według poniższej procedury postępowania:

1. przyjęcie zgłoszenia o zdarzeniu od dyrektora lub pracownika placówki;
2. ustalenie w trybie pilnym działań, powołanie zespołu interwencji i stworzenie planu interwencji;
3. wszczęcie działań odpowiednio, zależnie od sytuacji, np.: wobec klasy poszkodowanego lub nieżyjącego ucznia, uczniów innych klas, rodziców, nauczycieli (nawiązanie przez szkołę kontaktu z rodzicem nieżyjącego ucznia (zaoferowanie pomocy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej);
4. informacja do rodziców uczniów z jego klasy, ustalenie wizyty powołanego zespołu interwencji (specjalistów poradni) w szkole;
5. narada z dyrektorem szkoły oraz psychologiem szkolnym (omówienie działań, ustalenie ew. uczniów zagrożonych - bliskich dla poszkodowanego lub nieżyjącego ucznia, mających trudności emocjonalne; ustalenie z psychologiem jak rozmawiać z klasą ucznia);
6. udział w spotkaniu z nauczycielami (umożliwienie nauczycielom emocjonalnego odreagowania i powspominania nieżyjącego ucznia, poinformowanie nauczycieli o możliwych konsekwencjach tego zdarzenia zarówno dla uczniów jak i ich samych, omówienie faz żałoby i mechanizmów psychologicznych w sytuacji śmierci kogoś bliskiego, przekazanie informacji o miejscach, gdzie można szukać pomocy, wsparcia - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Katowicach i ościennych miastach - dorośli. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne i Specjalistyczna Poradnia Rodzinna - młodzież, wskazówki, odpowiedzi na nurtujące pytania);
7. rozmowa wspierająca z wychowawcą klasy, spotkanie z dyrektorem;
8. ponowne zapewnienie o możliwym wsparciu na terenie poradni i odpowiednich instytucji wspierających, w sytuacji pojawienia się objawów niepokojących z odroczeniem (nawet po kilku tygodniach czy miesiącach).

Warty podkreślenia jest fakt, że w 2020 r. katowickie poradnie psychologiczno-pedagogiczne, od początku trwania epidemii uruchomiły specjalistyczne wsparcie online oraz w formie teleporad, dla wszystkich dzieci, młodzieży ich rodziców i nauczycieli, którzy mierzą się z kryzysem emocjonalnym wywołanym lękiem, izolacją czy przygnębieniem, występującym w związku z trudną społecznie sytuacją pandemiczną.

W związku z potrzebami klientów, pracownicy poza godzinami pracy, zgodnie z harmonogramem, wielokrotnie realizowali działania wynikające ze zdiagnozowanych, nagłych potrzeb klientów, m.in. poprzez:

- kontakt telefoniczny, np. w sytuacjach obniżonego nastroju,
- objawów depresyjnych lub opozycyjno-buntowniczych.

U niektórych uczniów zalecany/wymagany był kontakt poprzez rozmowę wspierającą w godzinach popołudniowo-wieczornych czy wczesnych porannych; kontakt mailowy, np. w sytuacjach przekazania pilnych spraw dotyczących sytuacji wychowawczych pomiędzy specjalistami poradni, a pracownikami rejonowych placówek; kontakt za pomocą komunikatorów internetowych czy aplikacji do pracy zdalnej np. w sytuacjach braku możliwości ze strony klienta do korzystania z zajęć terapeutycznych na terenie poradni.

Ponadto, zgodnie z od dawna działającymi praktykami oraz zapisami rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, w przypadku gdy placówka obejmuje dziecko/ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną i mimo udzielanej uczniowi pomocy w przedszkolu, szkole lub placówce nie następuje poprawa funkcjonowania dziecka/ucznia, dyrektor placówki, za zgodą rodziców, występuje do publicznej poradni z wnioskiem o przeprowadzenie diagnozy i wskazania sposobu rozwiązania problemu ucznia. To tak formalnie, zgodnie z literą prawa.

Warto zaznaczyć, że pracownicy poradni w codziennej rzeczywistości są w stałym kontakcie ze swoimi rejonowymi placówkami i na bieżąco zbierają informacje o potrzebach dzieci/uczniów w przedszkolach i szkołach i jeżeli tylko rodzice wyrażają na to zgodę, w sposób ciągły przebiega kierowanie dzieci/uczniów na konsultacje i/lub diagnozy do poradni.

c) kształcenie specjalne

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież niepełnosprawne, niedostosowane społecznie i zagrożone niedostosowaniem społecznym, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki odpowiednio w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach integracyjnych, przedszkolach i szkołach lub oddziałach specjalnych, innych formach wychowania przedszkolnego i ośrodkach. Uczniom objętemu kształceniem specjalnym dostosowuje się odpowiednio metody i formy pracy w zakresie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, uwzględniającego jego potrzeby oraz możliwości psychofizyczne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego/indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego/indywidualnego nauczania.

3. Program zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym.

Działania:

a) realizacja programów profilaktycznych

Na terenie miasta Katowice szkoły i placówki oświatowe realizują programy profilaktyczne o charakterze prewencyjnym w odniesieniu do przemocy w rodzinie, a także szkolne programy profilaktyczne, których celem jest m.in. zapobieganie zachowaniom negatywnym i kształtowanie właściwych postaw. Treści zawarte w ww. programach realizowane są na

terenie szkół podczas lekcji wychowawczych i zajęć pozalekcyjnych oraz w czasie szkolnych wyjść i wycieczek.

b) realizacja programów prewencyjnych

W samorządowych jednostkach oświatowych realizowane są programy o charakterze prewencyjnym, w których biorą udział uczniowie katowickich szkół, w tym m.in.: Miejski Program Profilaktyki Rówieśniczej „Profilaktyka a Ty”, „Chrońmy dzieci przed krzywdzeniem”, „Akademia Bezpiecznego Internetu” oraz programy dla przedszkolaków np.: „Bezpieczny maluch” i program Straży Miejskiej w Katowicach „Z bajką bezpieczniej”. W mieście Katowice realizowany jest również od 6 lat Miejski Program Profilaktyki Rówieśniczej. Jego organizatorami są Urząd Miasta w Katowicach, Komenda Miejska Policji w Katowicach, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 5, Pałac Młodzieży im. prof. A. Kamińskiego oraz X Liceum Ogólnokształcące im. I. J. Paderewskiego w Katowicach. Zaproponowana konwencja realizacji profilaktyki jest wyrazem poszukiwania bardziej efektywnych narzędzi profilaktycznych, tworzonych przez samą młodzież.

Święto Profilaktyki jest swoistym manifestem młodych ludzi wyrażających swój sprzeciw przeciwko uzależnieniom, przemocy, agresji i obojętności na drugiego człowieka. Projektowi towarzyszy propagowanie mody na życie bez uzależnień, dbałości o drugiego człowieka, jego zdrowie i bezpieczeństwo. W projekcie, każdy młody człowiek może znaleźć miejsce dla rozwijania swoich zainteresowań. Tematem przewodnim edycji projektu w roku szkolnym 2019/2020 było hasło: „Wybieram wolność”. Z uwagi na pandemię, część działań odbyła się stacjonarnie, część on-line.

c) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Członkiem funkcjonującego w mieście Katowice Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z ramienia Wydziału Edukacji i Sportu jest Pani Joanna Migdoł-Bałazy - inspektor w Referacie, Organizacji, Wsparcia i Rozwoju Edukacji. W 2020r. uczestniczyła ona w 4 posiedzeniach tego Zespołu.

4. Program informacyjno-edukacyjny sprzyjający postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałania dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.

Działania:

a) wspomaganie działalności jednostek oświatowych

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne m.in. wspierają rady pedagogiczne, tak by doskonaliły umiejętności kształtowania właściwych postaw wśród dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez:

- pomoc w tworzeniu rocznych planów wspomagania w celu zdiagnozowania potrzeb, w zakresie doskonalenia zawodowego,
- współpracę z dyrektorami, pedagogami i psychologami szkolnym oraz przedszkolnymi w zakresie określania potrzeb placówki,
- badania przesiewowe uczniów (gotowość szkolna, ryzyko dysleksji, wady wymowy),

- współpracę z innymi instytucjami udzielającymi pomocy dziecku i rodzinie.

b) działalność informacyjna

Na tablicach ogłoszeń zarówno poradni, jak i placówek oświatowych zawieszanych zwyczajowo w korytarzach, eksponowane są ulotki informacyjne dotyczące oferty poradni, a także Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach oraz innych instytucji udzielających wsparcia dzieciom, młodzieży i rodzicom między innymi numer telefonu zaufania. Na tablicach tych obok numeru telefonu straży pożarnej i pogotowia ratunkowego zamieszcza się również numer telefonu zaufania.

c) szkolenia i spotkania

Samorządowe szkoły i placówki oświatowe organizują szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców. W ramach doskonalenia zawodowego nauczycieli organizowane są szkolenia dla kadry pedagogicznej i dyrektorów jednostek oświatowych, których tematyka uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród szkoleń znajdują się również takie, które odnoszą się do problemu przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczą rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą pedagodzy, psycholodzy i poradnie psychologiczno-pedagogiczne, a także doradcy metodyczni. W realizacji tego zadania szkoły i placówki oświatowe otrzymują wsparcie od instytucji zewnętrznych, w tym Regionalnego Ośrodka Metodyczny-Edukacyjnego METiS w Katowicach oraz organizacji pozarządowych.

Wskaźniki monitorowania:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2019	2020
1.	Liczba publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących na terenie miasta Katowice	6	6
2	Liczba pedagogów szkolnych zatrudnionych w publicznych jednostkach oświatowych (w osobach)	127	103
3	Liczba psychologów szkolnych zatrudnionych w publicznych jednostkach oświatowych (w osobach)	152	106
4	Liczba nauczycieli zatrudnionych na stanowisku nauczyciel-wychowawca (w osobach)	1819	2429
5	Liczba zatrudnionych doradców metodycznych	6	6

Realizatorzy: Wydział Edukacji i Sportu we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, miejskimi przedszkolami i szkołami.

ROZDZIAŁ V
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA MIASTA
KATOWICE NA LATA 2017-2020.

Finansowanie niniejszej Strategii przedstawia się następująco:

Jednostka	Zadanie	kwota w 2019 roku	kwota w 2020 roku
Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym.	2 829 059,21 zł	2 952 373,30 zł ŚDS - 2 424 095,54 zł WTZ (środki miasta) - 528 277,76 zł
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi		4 647 439,34 zł	5 194 291,29 zł MOPS - 582 691,29 zł WTZ (PFRON) - 4 611 600,00 zł
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z organizacjami pozarządowymi	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.	378 716,35 zł	352056,36 zł
Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.	w ramach bieżącej działalności PUP Katowice	w ramach bieżącej działalności PUP Katowice
Wydział Edukacji i Sportu Urzędu Miasta Katowice we współpracy z poradniami psychologiczno- pedagogicznymi, miejskimi przedszkolami i szkołami	Udzielanie wsparcia psychologiczno- pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.	19 971 721,00 zł	18 890 355,45 zł
RAZEM:		27 826 935,90 zł	27 389 076,40 zł



DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XXXIII/713/21
Data dokumentu	2021-03-25
Organ wydający	Rada Miasta Katowice
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Strategii Ochrony Zdrowia Psychicznego w mieście Katowice na lata 2017-2020” za 2020 rok
Identyfikator dokumentu	EDAE68F2-D643-4B93-BF29-A1923869DD91

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-979567981
Numer seryjny	6ED7E323297E4C50F3CA63F191D89519CB596C2C
Osoba podpisująca	Maciej Marek Biskupski
Instytucja	Urząd Miasta Katowice
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	25.03.2021 13:24:00
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5260300517 COPE SZAFIR - Kwalifikowany Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. PL